

Stanovisko MZe (SZPI a SVS) ve věci označování rostlinných potravin názvy živočišných produktů ke dni 1. 2. 2023

Aktualizace dne 1. 6. 2024

1. Vhodné označení rostlinných potravin názvy živočišných produktů

Označování rostlinných potravin musí být provedeno takovým způsobem, aby nedošlo k porušení nařízení (EU) č. 1169/2011, nařízení (EU) č. 1308/2013 nebo dalších právních předpisů. Za porušení těchto předpisů se nepovažuje použití výrazů určených tradičně k označení potravin živočišného původu při označení potravin čistě rostlinného původu, ve významu, který je od potravin živočišného původu jasně odlišuje¹.

Pro označení rostlinné potraviny se použije popisný název (neexistuje-li zákonný ani vžitý název). Popisným názvem je název obsahující popis potraviny, popřípadě rovněž popis jejího použití, který je dostatečně přesný, aby spotřebitelům umožnil poznat skutečnou podstatu potraviny a odlišit ji od jiných produktů, se kterými by mohla být zaměněna.

Za vyhovující označení je považováno rovněž označení rostlinné potraviny popisným názvem, který je vytvořen z názvu živočišného produktu za současného použití výrazu „alternativa“ a s doplněním informace specifikující povahu výrobku. Takovýto způsob označení odlišuje potravinu čistě rostlinného původu od potraviny původu živočišného.

Příkladem vyhovujícího jasně odlišujícího označení formou popisného názvu je např. „vegetariánské tyčinky s příchutí rozmarýnu“, „sójové plátky s kuřecí příchutí“, „hrachovo – pšeničné placky s cibulí“, „rostlinný nápoj“, „ovesný nápoj“ a dále „rostlinná alternativa jogurtu“, „ovesná alternativa jogurtu“, „sójová alternativa mléka“, „hrachová alternativa paštiky“, „veganská alternativa sýru“ apod.

2. Nevhodné označení rostlinných potravin názvy živočišných produktů

Označení, „rostlinné mléko“, „sójové mléko“, „veganská smetana“, „tofu sýr“, „vegie sýr“, „nemléko“ apod.

Označení **mléko** a označení užívaná pro **mléčné výrobky, jako jsou smetana, máslo, jogurt, kefír, syrovátka a další**, jsou vyhrazena podle nařízení (EU) č. 1308/2013 pouze pro mléčné výrobky. Vysvětlující či popisné údaje, které mají informovat o rostlinném původu dotčeného produktu, jako je „sójový“ nebo „tofu“ nepatří mezi výrazy, které lze použít společně s označením „mléko“. Z tohoto důvodu lze označení jako např. **„rostlinné mléko“, „sójové mléko“, „veganská smetana“, „napodobenina sýra“, „vegie sýr“, „nemléko“** apod. u rostlinných výrobků neobsahujících mléko považovat za **porušení čl. 78 odst. 2 a přílohy VII části III nařízení (EU) č. 1308/2013.**²³

¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. března 2024 ve věci sp. zn. 4 As 134/2023

² Výrazy jako „sójové mléko“, „veganská smetana“, „vegie sýr“ (rozsudek SDEU ve věci C-422/16 „TofuTown“)

³ Výrazy „tofu sýr“, „rostlinné mléko“ a „napodobenina sýra“ (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. března 2024 ve věci sp. zn. 4 As 134/2023)

Označení „rostlinný sýr Cheddar plátky“, „Ajdam“, „Čedar – 100% rostlinný ne-sýr“, apod.

Označení užívaná u některých mléčných výrobků, jako jsou např. **Cheddar, Mozzarella, Gouda apod.** používají z větší části ochranu formou duševního vlastnictví a také jsou definovány v mezinárodně uznávaných normách Codexu Alimentarius. Jedná se o názvy skutečně používané pro mléčné výrobky ve smyslu článku 17 nařízení (EU) č. 1169/2011. V případě užití zmíněných pojmů u rostlinných výrobků neobsahujících mléko lze takové počínání považovat za **porušení čl. 78 odst. 2 a přílohy VII části III nařízení (EU) č. 1308/2013.**

3. Označení „bezmedovník“, „veganský med“ apod.

Označení „**med**“ je vymezeno vyhláškou č. 76/2003 Sb. (transpozice směrnice Rady 2001/110/ES) pro potraviny přírodního sacharidového charakteru získanou činností včel (*Apis mellifera*). Z tohoto důvodu lze označení jako např. „**bezmedovník**“, „**pampeliškový med**“ (*pokud se nejedná o jednodruhový nektarový pampeliškový med*), „**rostlinný med**“, „**nemedový sirup**“ apod. u rostlinných výrobků neobsahujících med považovat za **porušení čl. 7 nařízení (EU) č. 1169/2011,** který uvádí, že informace o potravinách nesmí být zavádějící zejména pokud jde o povahu, vlastnosti, složení, způsob výroby nebo získání potraviny.

4. Označení jako např. „veganské vejce“, „rostlinná vejce“, apod.

Označení „**vejce**“ je vymezeno pouze pro vejce slepice kura domácího nařízením Komise (ES) č. 589/2008, nařízením (EU) č. 1308/2013 a vyhláškou č. 69/2016 Sb. Z tohoto důvodu lze označení jako např. „**veganská vejce**“, „**rostlinná vejce**“, apod. u rostlinných výrobků neobsahujících vejce považovat za porušení **čl. 7 nařízení (EU) č. 1169/2011,** který uvádí, že informace o potravinách nesmí být zavádějící zejména pokud jde o povahu, vlastnosti, složení, způsob výroby nebo získání potraviny.

Cílem tohoto stanoviska je umožnit dotčeným provozovatelům potravinářského podniku snazší orientaci při aplikaci příslušných právních předpisů.

V praxi, při kontrolách dozorovými orgány bude vždy brána v úvahu kromě samotné textace i celková prezentace potraviny spotřebiteli včetně grafik, obrázků a dalšího zobrazení.

Toto stanovisko MZe (SZPI a SVS) je pouze informativního charakteru. Závazný výklad právních předpisů při jejich aplikaci na konkrétní případ mohou provádět pouze nezávislé soudy. Jakýkoli jiný výklad právního předpisu má pouze informativní význam a není právně relevantní.